

تهدیدشناسی از منظر رهبران انقلاب اسلامی ایران

علی اکبر احمدیان^۱

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۴/۰۱/۱۷

تاریخ تأیید مقاله: ۱۳۹۴/۰۳/۲۵

صفحات مقاله: ۳۹ - ۹

چکیده:

پس از پیروزی انقلاب اسلامی و اعلام مواضع اصولی انقلاب، و شکل‌گیری جبهه‌ی جدید حق‌طلبان در منطقه و جهان با محوریت تفکر جهادی مبارزه با ظالم و عدم سلطه‌پذیری و عدم اعمال سلطه، تهدیدی جدید و جدی از سوی مستکبران عالم به رهبری آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران شکل گرفته است. این نوع تهدید به لحاظ مبنایی به صورت جنگ هویتی میان دو طرف درگیر تعریف شده است.

در شرایط کنونی پرسش از تهدید از مؤلفه‌های اصلی مطالعات امنیتی همه‌ی کشورها از جمله انقلاب اسلامی ایران می‌باشد و با توجه به تحولات جهانی و پیچیدگی جوامع، تعاریف جدید و متفاوتی از آن ارائه گردیده است که در این مقاله با اشاره به سیر تعریف تهدید و ابعاد آن و بیان اندیشه‌های امام(ره) و مقام معظم رهبری و با استفاده از روش تحلیل داده‌ها و منابع کتابخانه‌ای و تجارب فکری و مدیریتی نگارنده به تبیین مفهوم‌شناسی جدیدی از تهدیدات انقلاب اسلامی ایران از منظر رهبران آن مورد مذاقه و پژوهش قرار گرفته و با توجه به یافته‌های نظری تحقیق و با نگاهی به سیر مراحل نظری تهدیدشناسی در اسلام و غرب به یک درگیری هویتی بین جبهه‌ی حق و باطل در همه‌ی حوزه‌های فکری و مادی با محوریت انقلاب اسلامی ایران به‌عنوان محور جبهه‌ی مقاومت و آمریکا به نمایندگی از جبهه‌ی باطل در جریان است و با توجه به تغییر سیر تهدیدات از سخت به نیمه‌سخت و نرم، بر ضرورت توجه به ابعاد جدید و تازه‌ی درگیری بین دو جبهه، بر اساس مؤلفه‌های جنگ نیمه‌سخت و نرم تأکید می‌گردد.

* * * * *

۱ - استادیار رشته‌ی مدیریت دانشگاه جامع امام حسین(ع).

واژگان کلیدی

تهدید، تهدید سخت، تهدید نیمه‌سخت، تهدید نرم.

تعاریف عملیاتی

تعریف تهدید: نیت، قابلیت‌ها و اقدامات بالفعل و بالقوه‌ی دشمنان که موجودیت یا اهداف و منافع حیاتی انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی و دستاوردهای آن و یا کشور ایران را به خطر اندازد و یا عامدانه در مسیر تحقق آنها مانع فیزیکی یا غیرفیزیکی جدی ایجاد نماید.

تهدید سخت: اعمال نیت و اراده‌ی دشمن از طریق زور آشکار و قدرت نظامی با اشغال سرزمین و یا ایراد ضربه‌ی نظامی به منافع یا موجودیت جوهر تهدید سخت زور آشکار و اعلام شده‌ی نظامی و آماج آن سرزمین یا منافع و ابزار اعمال آن قدرت نظامی است.

تهدید نیمه‌سخت: اعمال اراده از طریق زور پنهان یعنی تطمیع، ارعاب، نفوذ، با هدف وابسته‌سازی، اشغال و تسلط بر نظام سیاسی، اقتصادی و فرهنگی حاکم و تغییر حاکمیت و نظام سیاسی مستقل به نظام وابسته، جوهر تهدید نیمه‌سخت ترس، طمع و ضعف و آماج و ابزار آن «سیستم‌ها» می‌باشد.

تهدید نرم: اعمال نیت و اراده‌ی دشمن از طریق اشغال و تصرف خود یک ملت، به روش بی‌هویت‌سازی ملی و جایگزینی فضولات فکری و اندیشه‌ای احساسی و رفتاری و در یک کلام فرهنگی خود به‌جای اندیشه، فرهنگ و هویت اصیل یک ملت و در واقع، اشغال و تصرف ملت. جوهر تهدید نرم، «اقناع» آماج آن ذهن، قلب و نفس آحاد انسان‌ها و تشکل‌ها و ابزار آن رسانه و ... است.

مقدمه

در تعریف تهدید می‌توان عامل یا عواملی را که امنیت ملی را هدف قرار می‌دهد و یک کشور را از دستیابی به اهداف، منافع و ارزش‌های خود باز می‌دارد، مورد توجه قرار داد. نگاه به تهدید از دو منظر مورد توجه قرار می‌گیرد: یک، رویکرد مقطعی و دیگری

رویکرد هویتی. بنابراین، تهدیدشناسی باید از هر دو رویکرد انجام شود و منظور از یکی نفی دیگری نیست، اما در زاویه‌ی تفکر خودی حتماً تفکر هویتی ضروری و لازم و پایه است، رویکرد مقطعی برای کوتاه مدت مورد استفاده قرار می‌گیرد؛ از این رو، مبنای تهدیدشناسی در این مقاله، تهدیدشناسی از نوع هویتی است. اصولاً اعتقاد بر این است که یک تهدید هویتی برای انقلاب اسلامی وجود دارد؛ چراکه اساساً دو هویت اصلی وجود دارد (جبهه‌ی حق و جبهه‌ی باطل) و لاینقطع این دو جبهه در طول تاریخ در مقابل هم بوده‌اند. آیه‌ی (لایزالون یقاتلونکم حتی یردونکم عن دینکم) و هم‌چنین در کلام امام خمینی^(ره) نیز به وضوح به آن اشاره شده است؛ مانند «از اول تاریخ انبیا در مقابل قدرت‌های جاهل ایستاده بودند»، یقاتلونکم حتماً یک معنایش به کشت و کشتار است؛ ولی هیچ سندی موجود نیست که فقط همین معنا را دارد و معنای دیگری ندارد. بنابراین، تهدید انقلاب اسلامی تهدید هویتی جبهه‌ی باطل است و آن چیزی که باید معلوم شود، این است که مظاهر و مصادیق این تهدید در دوره‌ها و مقاطع مختلف چیست؟ هر آنچه برای جبهه‌ی حق در طول تاریخ تهدید بوده، امروزه برای انقلاب اسلامی نیز تهدید است. اگر استکبار، طواغیت، ظالمان و... در قرآن تهدید حساب شده‌اند، پس آنها برای انقلاب اسلامی نیز تهدید هستند؛ ولی باید مصادیق امروزی آن را پیدا کرد. پس تهدید وجود دارد و باید در مقابل تهدید ایستاد تا توازن برقرار شود. این نوع تفکیک صرفاً یک تفکیک نیست، بلکه نتیجه‌ی کارکرد میدانی است. هر زمانی که مقاومت نشود، یعنی تقابل با جبهه‌ی باطل نشود؛ یعنی دوستی واقع شد (نه به معنای نوعی از تقابل)، آن موقع است که حق از این جبهه خارج گردیده و در جبهه‌ی دیگری مستقر شده است. پس رویکرد انقلاب اسلامی ایران در تهدیدشناسی از منظر خودی هویتی است. مسأله‌ای که پیش روی این تحقیق قرار دارد و مقاله‌ی حاضر در صدد پاسخ‌گویی بدان می‌باشد، این است که اساساً ماهیت تهدید امروز انقلاب اسلامی ایران از چه جنسی است؟ مظاهر این تهدید چگونه است؟ در کجا است؟ و توسط چه کسی انجام می‌شود؟ بدین ترتیب، چون تهدید دشمن هویتی است، هر چه که دشمن در میدان می‌آورد، ابزار جنگی اوست. شناخت

دشمن در این عرصه از الزامات رویارویی در تهدید هویتی است، بر این اساس شناخت ابزار و حرف دشمن لازم و ضروری می‌باشد. از این رو، شاید مهم‌ترین عرصه‌ی شناخت دشمن در این نوع تهدید حوزه‌ی علوم انسانی باشد؛ حوزه‌ی علوم انسانی چون موضوعش انسان، و تعریف انسان است. هر کس در این حوزه به غیر از انبیا حرف بزند، حتماً با نگاه انقلاب اسلامی در چالش است. در مأموریت سپاه به‌طور روشن در قانون اساسی، پاسداری از دستاوردهای انقلاب اسلامی آمده است. باید دید که دستاوردهای انقلاب را چه عواملی تهدید می‌کند تا بتوان در برابر آنها به پاسداری از انقلاب پرداخت. بدین ترتیب و بر این اساس، می‌توان تهدیدات را در سه دسته‌ی کلی تقسیم نمود که عبارتند از تهدیدات سخت، نیمه‌سخت و نرم. بنابراین، در مراحل بعدی تحقیق با واکاوی و ژرف‌اندیشی، لایه‌های درونی‌تر این تهدیدات را با روش توصیفی-تحلیلی و استاده از منابع کتابخانه‌ای مورد مذاقه و پژوهش قرار گرفته و یافته‌های نظری تحقیق را ارائه می‌شود.

تاریخچه‌ی تهدید

تاریخچه‌ی تهدید به خلقت آدم و تهدید وی توسط شیطان باز می‌گردد؛ جایی که شیطان قسم خورد انسان را به انحراف خواهد کشاند، زیرا خود را برتر می‌پنداشت: «قال لم اکن لاسجد لبشر خلقته من صلصال من حمأ مسنون» (فجر/۳۳) (من نه آنم که سجده کنم بشری را که از سفال نشأت یافته از لجنی گندیده است آفرینش آن). «قال رب فانظرنی الی یوم یبعثون» (همان/۳۶) (گفت مرا مهلت ده تا روزی که برانگیخته شوند در آن). «قال فبعزتك لاغوینهم اجمعین» (ص/۸۲) (گفت به شکوه تو سوگند که گمراه کنم آنها را همگان). این تقابل، اولین تهدید را در مقابل انسان رقم زد. تهدید سخت را در دوره‌ی تاریخی خودش باید دوران اشغال اراضی ملت‌ها تلقی کرد. از مصادیق تهدید سخت می‌توان تهدید نظامی و حضور قلدرمآبانه‌ی آمریکا در خلیج فارس را نام برد. تهدید نیمه‌سخت را دوران سلطه‌ی ابرقدرت‌ها بر حاکمان کشورها و اقتصاد کشورها معرفی کرد. استعمارنو در این تهدید حکام و

رؤسای کشورها در یک کلام خواص به تسلط و یغما می‌روند. مصداق تهدید نیمه‌سخت حضور آمریکا در کشورهای منطقه‌ی خلیج فارس می‌باشد. تهدید نرم در همین دوران معاصر است. دیروز نظم نوین جهانی، امروز جهانی‌شدن یکی از نمودهای بارز آن هستند. در تهدید نرم، کل یک ملت مورد هدف و آماج تهدید است. مصداق تهدید نرم همان است که ابرقدرت شوروی را درهم شکست. اگر تهدیدها را به سه برهه‌ی تاریخی تقسیم کردیم، بدین معنا نیست که امروز بخشی از آنها یعنی تهدیدهای نوع اول و دوم وجود ندارد و زمان آنها گذشته است، و امروز ما صرفاً با تهدید نوع سوم مواجه هستیم، بلکه منظور این است که اولاً اشکال جدیدی از تهدیدها به مرور زمان به‌آمده‌اند. دوم این‌که ترتیب و توالی تهدیدات از نرم به سخت است، امروز مصادیق هر سه نوع تهدید را با هم برای انقلاب اسلامی ایران داریم. بنابراین، پس از مقطع تاریخی استعمار سنتی و کهن (اشغال نظامی سرزمین‌ها) و مقطع پس از آن یعنی استعمارنو (اشغال حاکمیت سیاسی از طریق گماردن دولت‌های دست‌نشانده) که منجر به شکل‌گیری موج مخالفت‌ها در میان مردم کشورهای تحت اشغال استعمارنو گردید، دستگاه سلطه‌ی جهانی، شکل جدیدی از استعمار یعنی تسلط پایدار و مخالفت‌ناپذیر را هدف برنامه‌های خود مانند نظم نوین جهانی، جهانی‌سازی قرار داد. مشخصه‌ی این مقطع که به تعبیر مقام معظم رهبری از آن به استعمار فرانو یاد می‌شود، کامل بودن سیطره‌ی فرهنگی، اقتصادی و سیاسی و در صورت ضرورت نظامی استعمارگران با محوریت سیطره‌ی فرهنگی پایدار و بازگشت‌ناپذیر است. در این شکل از استعمار، تسخیر و سلطه بر ملت‌ها جایگزین اشغال سرزمین و یا حاکمیت سیاسی می‌شود و این اشغال‌گری، عمدتاً از طریق بی‌هویت‌سازی فرهنگی و با ابزار تهاجم فرهنگی به‌نحوی انجام می‌شود که تن دادن به سلطه‌ی بیگانگان امری عادی و بلکه یک ارزش تلقی شده، و زمینه‌ی هرگونه مخالفت و استقلال‌خواهی از ریشه می‌خشکد. در فرآیند تهاجم فرهنگی فضولات فرهنگی بیگانه، جایگزین فرهنگ و هویت اصیل یک ملت می‌شود. تهدید مفهومی انتزاعی است که در هم‌تنیدگی عمیقی با مفهوم امنیت ملی دارد. بحث از امنیت و امنیت ملی همراه با موضوع تهدید است و هم‌چنین نمی‌توان از تهدید صحبت به میان آورد، ولی امنیت ملی و تأثیر آن را نادیده گرفت. به دلیل انتزاعی بودن

مفهوم تهدید، تعریف تصمیم‌گیرندگان و مردم هر کشور از امنیت ملی، تأثیر بر درک آنها از تهدید دارد. (تهدید نرم و راهبردهای مقابله با آن، ۱۳۸۸: ۱۵)

مفهوم تهدید در مکاتب غربی

مکتب کپنهاک که «باری بوزان»^۱ و «ال ویور»^۲ از پایه‌گذاران آن می‌باشند، بر فاز نظریه‌ی نئورئالیستی شکل گرفته است. این مکتب به‌جای تبیین مفهوم امنیت بر اساس قدرت-امنیت به تبیین مفهوم امنیت بر اساس تهدید-امنیت می‌پردازد. بر این اساس، امنیت، رهایی از تهدید (عبدالله‌خانی، ۱۳۸۳: ۱۳۵) است. مبنای تجزیه و تحلیل امنیت ملی در «مطالعات امنیتی جهان سوم»^۳ بر پایه‌ی سه مؤلفه‌ی اساسی قرار دارد که عبارتند از «محیط امنیتی»^۴، «ابعاد سخت‌افزاری امنیت»^۵، و «ابعاد نرم‌افزاری امنیت»^۶. در این چارچوب، محیط امنیتی محل رویش و پیدایش تهدیدات و فرصت‌ها، ابعاد سخت‌افزاری شامل توان‌مندی‌های فیزیکی و مادی و ابعاد نرم‌افزاری شامل «ظرفیت سیاسی»^۷ و زیرمجموعه‌های مربوطه می‌گردد. شناخت تهدید در مطالعات امنیتی سازه‌انگاران^۸ مستلزم آگاهی از معرفت‌شناسی آنهاست، «هویت» و «هنجارها» دو مفهوم اساسی در نظریه‌ی سازه‌انگاران می‌باشد و محیط و موضوعات امنیتی بازیگران در این دو مفهوم نشان داده شده است. (تهدید نرم و راهبردهای مقابله با آن، ۱۳۸۸: ۶۷) یکی از نحله‌های مؤثر و مرتبط با مفهوم نرم در مطالعات انتقادی امنیت^۹ مکتب ولز^{۱۰} می‌باشد. از نظر این مکتب، امنیت مترادف با امنیت

-
- 1 - Barry buzan
 - 2 - Olewaver
 - 3 - Third world security studies
 - 4 - Security environment
 - 5 - Hard security
 - 6 - Soft security
 - 7 - Political capacity
 - 8 - Constructivist security studies
 - 9 - Critical security studies
 - 10 - Welsh school

انتظارات است و امنیت انتظارات شرط ثبات سیستم و این مهم نیز صرفاً از طریق شکل‌گیری یک هویت مشترک ایجاد می‌شود و هویت مرزهای سیستم را تشکیل می‌دهد. (عبدالله‌خانی، ۱۳۸۲: ۲۶۱)

نظریه‌ی توازن تهدید به اصلاح و تغییر نظریه‌ی معروف نئورئالیستی «توازن قدرت»^۱ پرداخته و عامل تعیین‌کننده‌ی رفتار کشورها برای ایجاد اتحاد را درک تهدید از سوی دیگران عنوان کرده است. (تهدید نرم و راهبردها مقابله با آن، ۱۳۸۸: ۴۵) در رهیافت نبرد اطلاعات^۲، اطلاعات به معنای محتوا یا مجرای یک پیام است. بر این اساس، سیستم اطلاعاتی^۳ به مجموعه‌ای کامل از دانش، اعتقادات، سیستم‌ها و فرایندهای تصمیم‌گیری حریف گفته می‌شود. در این چارچوب، هدف، جهت‌دهی به سیستم اطلاعاتی حریف متناسب با اهداف و مقاصد نیروهای خودی می‌باشد. دانش^۴ و اعتقادات دو آماج اساسی در نبرد اطلاعاتی هستند. (Szafranski, 1995: 1) مفهوم «قدرت نرم»^۵ اولین‌بار جوزف‌نای با الگوگیری از قیام مردم ایران در انقلاب اسلامی، آن را تئوریزه و در سال ۱۹۹۰ مطرح نمود. (nye, 1990) جوزف‌نای منابع قدرت نرم را این‌گونه بیان می‌کند:

- ۱) فرهنگ، زمانی که بتواند دیگران را جذب خود کند؛
- ۲) ارزش‌ها، وقتی که در به‌کارگیری آن فریب و تزویر نباشد؛
- ۳) سیاست خارجی، زمانی که در چشم بقیه مشروع جلوه کند. (تهدید نرم و راهبردهای مقابله با آن، ۱۳۸۸: ۸۹)

در استخراج نوع نگاه به مقوله‌ی تهدید در ادبیات غربی آنچه مسلم است، این نوع نگاه بر پایه‌ی تجربیات متعدد و انجام گرفته‌ی عملی نظام‌های اطلاعاتی و عملیاتی آنها در کشورهای مختلف و بر اساس منافع و حفظ مقوله‌ی امنیت آنها طراحی گردیده است و هم‌چنین به نوعی، فرایندی جهت تسلط بر منافع کشورهای دیگر و حفظ منافع خود برای اعمال یک فرهنگ جهانی

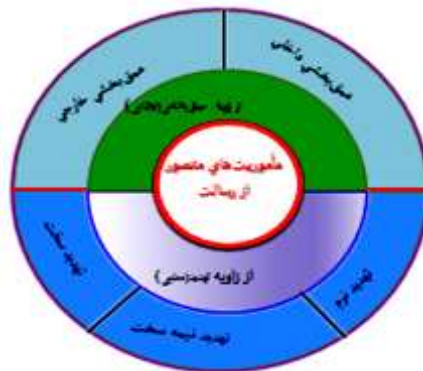
-
- 1 - The balance of power
 - 2 - Information warfare
 - 3 - Information system
 - 4 - knowledge
 - 5 - Soft power

شده و واحد جهانی می‌باشد که توجه به این موضوعات ما را از یک برداشت صرفاً علمی و بی‌طرفانه از مقوله‌ی تهدید مبرا می‌کند و حتماً باید به اغراض و اهداف این‌گونه نظرات توجه نمود و اثرات و ارتباط آن با انقلاب اسلامی ایران را مشخص و معین نمود تا بتوان رهیافتی علمی و عملی برای شناخت تهدیدات متصور و پیش روی انقلاب اسلامی از آنها استخراج نمود. البته برخی دیدگاه‌ها را می‌توان به‌عنوان تجربه‌ی بشری مورد استفاده قرار داد. آنچه مسلم است انقلاب اسلامی ایران یک انقلاب دینی، ائدئولوژیک و فرهنگی است که در سیر مراحل خود با مشکلات و موانعی برخورد کرده و می‌کند که به نوعی به ماهیت انقلاب اسلامی برمی‌گردد. تهدیداتی که از سوی دشمنان در عرصه‌های مختلف بر کشور تحمیل می‌گردد تا حدود زیادی بر همین ماهیت انقلاب اسلامی ایران استوار است. نظریه‌های غربی به‌عنوان نظرات علمی قابل اهمیت است، اما این نظرات برای ارائه‌ی مدل امنیتی و تهدیدی بر انقلاب اسلامی ایران نمی‌تواند صادق باشد؛ زیرا که ماهیت انقلاب اسلامی ایران بسیار متفاوت از ماهیت نظام‌های سکولار غربی است. بدین ترتیب، ضرورت ارائه‌ی یک مدل بومی نظریه‌ی امنیتی و برشماری انواع تهدیدات برای انقلاب اسلامی ایران بر مبنای نظرات امامان و رهبران انقلاب اسلامی بسیار راهگشاتر از نگاه تقلیدی در این حوزه می‌باشد. در این مقاله با ارائه‌ی نظرات امامان و راهبران انقلاب اسلامی در جهت تهیه و تدوین نظامند آرا و اندیشه‌های ایشان به‌صورت مدون و دسته‌بندی شده در حوزه‌ی تهدید می‌باشیم.

تهدیدشناسی انقلاب اسلامی ایران با توجه به رسالت آن:

فلسفه‌ی وجودی انقلاب اسلامی ایران منبعث از هویت آن است و برای استخراج فلسفه‌ی وجودی انقلاب اسلامی باید رسالت آن را استخراج کنیم. بنابراین، رسالت فلسفه‌ی وجودی نسبتاً ثابت و لایتغیر انقلاب اسلامی است که بدون آن دلیل وجودی خود را از دست می‌دهد. البته مأموریت، ظهور و بروز رسالت سازمان در یک بازه زمانی و مکانی است، ولی رسالت به هویت مجموعه‌ی انقلاب اسلامی برمی‌گردد. بدین ترتیب، رسالت انقلاب اسلامی ایران در هر عصر و برهه‌ای به نیاز انقلاب و وجود ظرفیت در نهادها و سازمان‌های آن برمی‌گردد که بدنه‌ی انقلاب اسلامی را تشکیل می‌دهد. رسالت اصلی انقلاب اسلامی استمرار

جریان عبودیت و نفی بندگی غیرخداست. شناخت انواع تهدید علیه انقلاب اسلامی می‌تواند در حفاظت از رسالت اصلی خود بسیار مهم باشد که در ادامه بدان اشاره می‌شود:

تصویر شماره ۱- طبقه‌بندی مأموریت‌های متصور از رسالت انقلاب اسلامی

کشف تهدیدات

در یک دسته‌بندی برای «کشف تهدیدات»، دو نوع رویکرد بیان شده است: (احمدیان، ۱۳۸۴)

انواع رویکردهای تهدیدشناسی:

۱) رویکرد مقطعی (دوره‌ای) در تهدیدشناسی

۲) رویکرد هویتی (ذاتی) در تهدیدشناسی

تهدیدشناسی باید از هر دو رویکرد انجام شود و منظور از یکی نفی دیگری نیست. رویکرد مقطعی برای شناسایی تهدیدات کوتاه‌مدت مورد استفاده قرار می‌گیرد. هرچند تهدیدات عمدتاً مصداق کوتاه‌مدت و عصری تهدیدات ذاتی و هویتی هستند، برخی نیز منشأ صرفاً منافی دارند. در رویکرد تهدیدشناسی ذاتی که از منظر اسلام نیز مبنای تهدیدشناسی از نوع هویتی است، دو هویت وجود دارد: حق و باطل. جبهه‌ی حق و جبهه‌ی باطل به‌طور جدایی‌ناپذیر در طول تاریخ مقابل هم بوده‌اند. قرآن کریم در این زمینه این‌گونه می‌فرماید: «وَلَا يَزَالُونَ يُقَاتِلُونَكُمْ حَتَّى يَرُدُّوكُمْ عَنْ دِينِكُمْ». در کلام حضرت امام خمینی^(ه) نیز به وضوح به این موضوع اشاره شده است: «از اول تاریخ، انبیا در مقابل قدرت‌های جاهل ایستاده بودند». بنابراین، در این نوع تهدیدشناسی نکته‌ی مهم

آن است که مظاهر و مصادیق جبهه‌ی باطل در دوره‌ها و مقاطع مختلف شناخته شود. با این نگاه، هر آنچه برای جبهه‌ی حق در طول تاریخ تهدید بوده، امروز نیز برای انقلاب اسلامی ایران تهدید است. اگر استکبار، طواغیت، ظالمان و... در قرآن تهدید جبهه‌ی حق محسوب می‌شوند، پس آنها برای ما نیز تهدید هستند؛ ولی باید بگردیم و مصادیق آن را پیدا کنیم. آمریکا، انگلیس و رژیم صهیونیستی در حال حاضر مظاهر تهدید هستند. (احمدیان، ۱۳۸۷)

تفاوت تهدید و آسیب

در پاره‌ای موارد تهدید را مرحله‌ای از رشد آسیب و امتداد آن تلقی کرده‌اند و حال آن‌که این برداشت هم اساساً اشتباه است و هم به‌عنوان یک تعریف فاقد کارکرد می‌باشد، زیرا آسیب و تهدید اصولاً دارای منشأ متفاوت می‌باشند، آسیب، ریشه و سرچشمه‌ی درونی دارد (محیط داخلی) و ناشی از یک ضعف در درون سیستم است، حال آن‌که تهدید از خارج سرچشمه می‌گیرد (محیط خارجی) و از بیرون سیستم را به مخاطره می‌اندازد. جدول زیر بیانگر تفاوت‌های موجود بین آسیب و تهدید می‌باشد. (احمدیان، ۱۳۸۴)

ردیف	آسیب	تهدید
۱	فاعل ندارد (ناشی از ضعف است) یا حداقل فاعل خارجی ندارد	فاعل خارجی دارد (دشمن)
۲	قصد سوء و نیت خصمانه در آن مشاهده نمی‌شود	نیت خصمانه وجود دارد
۳	مربوط به داخل سیستم است	از خارج اعمال می‌شود
۴	مستقیماً می‌توان آن را کنترل کرد	خارج از کنترل مستقیم است
۵	پروتکل برخورد با آن مبتنی بر ترمیم و تقویت است.	پروتکل برخورد با آن مبتنی بر مقابله است.
۶	بیش‌تر ویژگی‌های جنگ در موردش صدق نمی‌کند. (مانند نیت خصمانه، عدم قطعیت، اصطکاک و ...)	تمام ویژگی‌های جنگ در مورد آن صدق می‌کند
۷	ممکن است ناشی از ضعف باشد	ناشی از قصد و اقدام دشمن است و بیش‌تر بر آسیب سوار می‌شود

در ادامه با توجه شناخت تهدیدات متصور برای انقلاب اسلامی ایران به بیان نظرات حضرت امام خمینی^(ره) و مقام معظم رهبری در خصوص انواع مختلف طیف تهدیدات می‌پردازیم.

انواع تهدیدات از دیدگاه امام خمینی^(ره)

حضرت امام خمینی^(ره) با نگاهی عمیق و دینی به مقوله‌ی تهدید اشاره کرده‌اند، با مراجعه به مباحث نظری ارائه‌شده از سوی ایشان در موضوع موردنظر یکی از موارد کلیدی که در نظریه‌های مدرن تهدید بدان اشاره نشده، مبحث مربوط به بعد و اهمیت جریان استکباری در طول تاریخ از سوی زورگویان علیه مستضعفان و مظلومان است؛ به‌صورت کلید واژه‌ی اصلی این حوزه مورد توجه حضرت امام خمینی بوده است.

مصادیق تهدید نرم، نیمه‌سخت و سخت از منظر حضرت امام^(ره)

دولت‌های جائر منبع اصلی تهدید

سپس با اشاره به این جریان تاریخی، تهدید اصلی زورگویان را مقابله با تحقق حکومت عدل الهی بیان می‌دارند. با بیان این سیر تاریخی جریان مقابله‌کننده با تهدید از اول تاکنون را انبیا و علما معرفی نموده‌اند. «از اول تاریخ بشر تا حال دولتهای جائر را مقابلشان انبیاء ایستاده بودند و علما ایستاده بودند... از اولی که بساط انبیا^(ع) بوده است تا زمان رسول اکرم^(ص) تا بعدها زمان ائمه^(ع) مرتب مقابله کردند. توی حبس هم بودند، مقابله کردند. موسی بن جعفر^(ع) توی حبس هم مقابله می‌کرد... آن قدر که حضرت امام حسن^(ع) معاویه را مفتضح کرد، به همان قدر که بود سیدالشهدا^(ع) یزید را مفتضح کرد. مقابله همیشه بوده است. بعدها هم علمای بزرگ همیشه، همیشه علمای بزرگ مخالفت می‌کردند با قدرت‌ها.» (حضرت امام خمینی^(ره)، صحیفه نور، جلد ۱، صفحه‌ی ۱۷۳ و ۱۷۴)

استکبار جهانی وارث فرعون‌ها و نمرودها

با معرفی معادل مدرن فرعون‌ها و نمرودها و با برشماری نمادهای امروزی این جریان هدف ملت ایران را همان هدف انبیا بر می‌شمارند و می‌فرمایند: «امروز استکبار جهانی، وارث

حقیقی فرعون‌ها و نمرودهاست. امروز هدف‌های ابراهیم^(ع) و موسی^(ع) و دیگر انبیای عظام^(ع) که به دنبال حاکمیت ارزش‌های الهی و شکستن بت‌های زر و زور بودند. هدف آحاد مردم در جمهوری اسلامی ایران است و این، افتخار بسیار بزرگی است. (حضرت امام خمینی، ۱۳۶۸/۳/۲۶)

روش مقابله با تهدید از منظر حضرت امام خمینی^(ع)

دفاع در مقابل تهدید زورمندان

ایشان در مورد سیر تاریخی دفاع از حقوق الهی در مقابل تهدید زورمندان می‌فرمایند: «ما گله‌ای نداریم که چون قیام کردیم برای اقامه‌ی عدل، برای حکومت عدل و برای حکومت اسلامی، سیلی بخوریم. ما باید زیاده‌تر سیلی بخوریم... اما در این که تاوان را باید پس بدهیم، مثل هم است. ابراهیم خلیل‌الله تاوان را پس داد. موسای کلیم‌الله داد و رسول خدا داد و امیرالمؤمنین آن همه شدت کشید و ائمه ما آن قدر سختی کشیدند و برای این‌که آنها همه در نظر داشتند که حکومت عدل ایجاد کنند. اگر فقط حضرت ابراهیم می‌آمد و دعا می‌کرد و ذکر می‌گفت، این دیگر تو آتشش نمی‌انداختند. (حضرت امام خمینی^(ع)، کتاب صحیفه نور، جلد ۲۰، صفحه‌ی ۱۴۱)

هدف تهدید از منظر حضرت امام خمینی^(ع)

جلوگیری از تشکیل حکومت اسلامی

تهدید اصلی جریان حق از منظر امام خمینی که توسط جبهه‌ی استکبار بر این جریان تحمیل می‌گردد، از بین بردن حکومت اسلامی یا تغییر در ماهیت حکومت اسلامی از طریق تحریف جریان امامت و نبوت در طول تاریخ بوده است؛ بنابراین، در تبیین حرکت عاشورا به‌عنوان نماد ایستادگی و تشکیل حکومت و جلوگیری‌کننده از تحریف حکومت اسلامی می‌فرمایند: «امام حسین^(ع) آمده بود، حکومت هم می‌خواست بگیرد. اصلاً برای این معنا آمده بود و این یک فخری است و آنهایی که خیال می‌کنند که حضرت سیدالشهدا^(ع) برای حکومت نیامده، خیر؛ اینها برای حکومت آمدند. برای این‌که باید حکومت دست مثل سیدالشهدا^(ع) باشد. مثل کسانی که شیعه‌ی سیدالشهدا هستند، باشد. اصل قیام انبیا از اول تا آخر این بوده

است. در طبیعت قیام انبیا^(ع) (قیام مسلحانه یا غیرمسلحانه) در مقابل همه‌ی کسانی که به جور داشتند مردم را از بین می‌بردند، باشد.» (حضرت امام خمینی^(ره)، صحیفه نور - جلد ۲۰ - صفحه ۱۹۰) «به همین دلیل، تشکیل و اقامه‌ی حکومت عدل از بزرگ‌ترین واجبات است؛ «حکومت حق برای نفع مستضعفان و جلوگیری از ظلم و جور و اقامه‌ی عدالت اجتماعی همان است که مثل سلیمان بن داود و پیامبر عظیم‌الشأن اسلام^(ص) و اوصیای بزرگوارش^(ع) برای آن کوشش می‌کردند، از بزرگ‌ترین واجبات و اقامه‌ی آن از والاترین عبادات است.» (وصیت‌نامه‌ی بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران حضرت امام خمینی^(ره))

راهبرد جمهوری اسلامی ایران در مقابل تهدید از منظر حضرت امام خمینی^(ره)

مبارزه و حمایت از همه‌ی مستضعفان جهان در سه جبهه‌ی نرم، نیمه‌سخت و سخت

راهبرد اصلی جمهوری اسلامی ایران در مقابل با ظلم ظالمان حمایت از مظلوم در مقابل انواع تهدید می‌باشد و حضرت امام خمینی^(ره) در زمینه می‌فرمایند: «من به صراحت اعلام می‌کنم که جمهوری اسلامی ایران با تمام وجود برای احیای هویت اسلامی مسلمانان در سراسر جهان سرمایه‌گذاری می‌کند و دلیلی هم ندارد که مسلمانان جهان را به پیروی از اصول تصاحب قدرت در جهان دعوت نکند و جلو جاه‌طلبی و فزون‌طلبی صاحبان قدرت و پول و فریب را نگیرد ... ما اعلام می‌کنیم که جمهوری اسلامی ایران برای همیشه حامی و پناهگاه مسلمانان آزاده‌ی جهان است و کشور ایران به‌عنوان یک دژ نظامی و آسیب‌ناپذیر، نیاز سربازان اسلام را تأمین و آنان را به مبانی عقیدتی و تربیتی اسلام و هم‌چنین به اصول و روش‌های مبارزه علیه نظام‌های کفر و شرک آشنا می‌سازد.» (حضرت امام خمینی^(ره)، صحیفه نور - جلد ۲۰ - صفحه‌ی ۲۳۸)

انواع تهدیدات از دیدگاه مقام معظم رهبری

پس از مقطع تاریخی استعمار سنتی و کهن (اشغال نظامی سرزمین‌ها) و مقطع پس از آن، یعنی استعمارنو (اشغال حاکمیت سیاسی از طریق گماردن دولت‌های دست‌نشانده) که منجر به شکل‌گیری موج مخالفت‌ها در میان مردم کشورهای تحت اشغال استعمارنو گردید، دستگاه سلطه‌ی جهانی، شکل جدیدی از استعمار، یعنی تسلط پایدار و مخالفت‌ناپذیر را هدف

برنامه‌های خود مانند نظم نوین جهانی، جهانی‌سازی قرار داد. مشخصه‌ی این مقطع که به تعبیر مقام معظم رهبری از آن به استعمارفرانو یاد می‌شود، کامل بودن سیطره‌ی فرهنگی، اقتصادی و سیاسی و در صورت ضرورت نظامی استعمارگران، با محوریت سیطره‌ی فرهنگی پایدار و بازگشت‌ناپذیر است. در این شکل از استعمار، تسخیر و سلطه بر ملت‌ها جایگزین اشغال سرزمین و یا حاکمیت سیاسی می‌شود و این اشغال، عمدتاً از طریق بی‌هویت‌سازی فرهنگی و با ابزار تهاجم فرهنگی به نحوی انجام می‌شود که تن دادن به سلطه‌ی بیگانگان امری عادی و بلکه یک ارزش تلقی شده، و زمینه‌ی هرگونه مخالفت و استقلال‌خواهی از ریشه می‌خشکد. در فرآیند تهاجم فرهنگی فضولات فرهنگی بیگانه جایگزین فرهنگ و هویت اصیل یک ملت می‌شود. آمار و نتیجه‌گیری‌ها در خصوص نظام اسلامی ایران، نشان می‌دهد درصد بالایی از وزن تهدیدات را تهدیدات از نوع تهاجم فرهنگی شامل می‌شود.

مقام معظم رهبری به‌عنوان ادامه‌دهنده‌ی راستین راه امام خمینی^(ره) و تفسیرکننده‌ی آرا و اندیشه‌های ایشان و با توجه به شرایط کنونی تهدیدات علیه نظام و انقلاب اسلامی با بهره‌گیری از این مبانی نظری و روزآمدسازی آنها به ارائه‌ی دیدگاه‌های اصیل انقلاب در حوزه‌ی مقابله با تهدید پرداخته و با ایجاد یک منظومه‌ی فکری از منظر نگاه اسلامی و انقلابی، عرصه‌های جدیدی را در حوزه‌ی تهدید پیش روی مخاطبان گشوده است که در ادامه به برخی از مهم‌ترین نظرات ایشان اشاره می‌گردد.

تهدیدات نرم

مصادیق تهدید نرم در اندیشه‌های امام خامنه‌ای

استحاله

امام خامنه‌ای یکی از عرصه‌های تهدید را تهدید نرم و اثرگذاری دشمنان بر ایمان، ذهن و فکر مخاطب بیان می‌دارند تا از این طریق بتوانند با شکستن روحیه و امید انقلابی راه را برای تسلط خود بر ملت شریف ایران باز کنند. ایشان در این خصوص می‌فرمایند: «تهدید علیه

اسلامی نگاه داشتن انقلاب از جمله تهدیدات دائمی است که با استفاده از شیوه‌های مختلف مانند استحاله‌کردن و یا حذف فیزیکی عمل می‌شود. (حدیث ولایت، ج ۷، ص ۱۰۹)

تخریب ایمان مردم

یا در جایی دیگر می‌فرمایند: «تخریب ایمان و باورهای کارساز مردم هدف دشمنان است و از آنجا که مردم مؤمن و فداکار عامل پیروزی اسلام و ملت ایران است، دشمنان می‌خواهند این عامل را از بین ببرند.» (حدیث ولایت، ج ۶، ص ۱۵۴) «از بین رفتن روح ایمان و تمسک به اسلام در ملت ایران در حقیقت باعث سست شدن پایه‌های استقلال ملت می‌گردد.» (معاونت آموزش عقیدتی سیاسی، تهدیدات فرهنگی و راهبردهای مقابله در کلام ولی‌امر مسلمین، تهران: نسل کوثر، ۱۳۸۱، ص ۲۲)

«تهاجم به مرزهای آن با این روش خیلی وسیع‌تر از انقلاب است. این نوع تهاجم متوجه اسلام می‌باشد. بنابراین، تمام ابعاد فرهنگی، اجتماعی اسلام و آموزه‌های اسلامی که میان توده‌های مردم نفوذ دارد، دربر می‌گیرد.» (حدیث ولایت، ج ۳، ص ۴۰) «علاوه بر آن بر جنبه‌های فکری، اخلاقی و ایمانی مردم نیز تهاجم شکل گرفته است.» (راهبردهای ولایت، ج ۳، ص ۱۳۶)

نامیدسازی

تلاش جبهه‌ی سیاسی استکبار با هدف نامیدسازی و بی‌اعتمادسازی مردم نسبت به انقلاب تهدید مهمی است که از اول انقلاب تا به امروز از طریق رسانه‌های دشمن دنبال می‌شود. مقام معظم رهبری با درایت در این مورد در جهت شناساندن این نوع تهدید می‌فرمایند: «بیش‌ترین تلاش جبهه‌ی سیاسی استکبار نامیدسازی ملت ایران است.» (راهبردهای ولایت، ج ۳، ص ۲۷۶) «از سوی دیگر، بی‌اعتمادکردن و مأیوس‌کردن مردم از خودشان نیز از اهداف آنان است.» (حدیث ولایت، ج ۳، ص ۱۷) «این کار را از طریق کوچک‌سازی دستاوردهای ملت، نادیده‌انگاری پیشرفت‌های ملت به انجام می‌رساند.» (حدیث ولایت، ج ۳، ص ۱۵) یا در بیاناتی دیگر می‌فرمایند: «جدایی‌افکنی میان گذشته‌ی هر نسل، دستاوردها و افتخارات آنان و بی‌ریشه کردن نسل‌ها و جداسازی ملت ایران از دستاوردهای بیست سال

گذشته‌ی انقلاب و دوران مشعشع امام خمینی^(ره) از تهدیدات جدی دشمنان است.» (حدیث ولایت، ج ۳، ص ۲۸۵) «هم‌چنین جداسازی ملت از دوران جنگ و نمادهای آن نیز در همین چارچوب قرار دارد.» (حدیث ولایت، ج ۲، ص ۲۰) تهدید اصلی ترسیم افقی تیره و تار و ناامیدکننده است، در این خصوص می‌فرمایند: «اگر آنان در غارت امید و ایمان و انگیزه‌ی جوانان ما موفق شوند، سلطه‌ی دوباره‌ی آمریکا بر ایران حتمی و برای آنان بی‌هزینه است.» (مقام معظم رهبری، ۸۱/۵/۲۷)

شایعه‌سازی

«توطئه کردن از طریق دروغ‌پراکنی و شایعه‌سازی به امید ترساندن مردم و کور کردن آنان (حدیث ولایت، ج ۷، ص ۲۸۲-۲۸۸)، ایجاد اختلاف میان مردم، مردم با دولت و میان احاد ملت و قشرهای مختلف مردم و از این مسیر تخریب وحدت ملی و اتحاد عمومی ملت (راهبردهای ولایت، ج ۴، ص ۷ و ج ۲، ص ۲۸۱)، تشویش افکار عمومی یعنی ایجاد تشنج و جنجال در فضای سیاسی کشور با هدف نشان دادن ناامنی (راهبردهای ولایت، ج ۳، ص ۲۸۰)، بزرگ‌نمایی مشکلات و ضعف‌های کشور و تیره و تار نشان دادن آینده‌ی کشور (حدیث ولایت، ج ۳، ص ۳۱۲)، مزوج کردن حق و باطل و به‌دنبال آن، ایجاد انحراف اذهان عمومی از جمله آماج تهدیدات روانی دشمنان علیه جمهوری اسلامی ایران است.» (روزنامه جمهوری اسلامی ایران، ۱۲ مهر ۷۹) امام خامنه‌ای با اشاره به نقش محوری آمریکا در حوزه‌ی تهدید نرم در مقابله با انقلاب اسلامی ایران بیان می‌دارند: «تردید/فکنی در ارزش‌های اصولی، بزرگ‌نمایی مشکلات و نفی موفقیت‌ها از نیازهای قطعی آمریکاست. آمریکا بعد از این‌که سال‌هایی را در مقابل جمهوری اسلامی و ملت ایران با این روش عمل کرد؛ به این نتیجه رسید که تقابل عملی کافی نیست و باید در کنار آن تقابل و تخصص و مبارزه‌ی نظری را هم شروع کند. یعنی مبارزه با جمهوری اسلامی ایران در صحنه‌ی اعتقاد، در زمینه‌ی فرهنگ، در زمینه‌ی مسائل اخلاقی.» (مقام معظم رهبری، ۸۲/۲/۲۲)

تغییر سبک زندگی

یکی از عرصه‌هایی که دشمن تهدید نرم خود را در آن عملیاتی می‌نماید، مدرسه و دانشگاه است. بنابراین، ایشان در این مورد می‌فرمایند: «جوان‌های عزیز! متوجه جریان فرهنگی که می‌خواهند راه بیندازند، باشند؛ یعنی لابی‌گری و اباحی‌گری و کشاندن به هرزگی و بی‌اعتنایی به اخلاق منضبط دینی و اسلامی، هم جوان‌ها و هم مسئولان وزارت علوم و آموزش و پرورش و مسائل جوانان، باید مراقب این موارد باشند، امروز مبارزه با آمریکا اینجاهاست.» (مقام معظم رهبری، ۸۲/۸/۲۳) «تغییر سبک زندگی مردم در جوامع اسلامی یکی از مهم‌ترین مصادیق تهدید نرم می‌باشد که به اذعان خود استراتژیست‌های غربی بسیار کم‌هزینه و اثرگذار می‌باشد؛ پیش از این در سال گذشته نیز وقتی روستاها و شهرهای افغانستان بر اثر موشک‌های آمریکایی ویران می‌شدند و ملت مظلوم افغانستان زیر بمباران آمریکایی‌ها دست و پا می‌زدند، یک استراتژیست نظامی آمریکا گفت: اگر به جای این موشک‌ها، برای جوان‌های افغان لباس زیر زنانه و وسایل شهوترانی و پوشش‌های سبک غربی و آمریکایی بفرستید، بدون صرف این هزینه‌ها می‌توانید افغانستان را تصرف کنید و خرج تسلیحات در کیسه تان باقی می‌ماند. این یک سیاست اساسی است. این امر را دست‌کم نگیرید.» (مقام معظم رهبری، ۸۱/۱۲/۶)

ترویج بی‌بندوباری و فساد

ایشان با اشاره به گسترش بی‌بندوباری در کشور به‌عنوان یکی از شاخه‌های تهاجم فرهنگی، تهاجم فرهنگی را عمیق‌تر و بزرگ‌تر از آن بر شمردند و فرمودند: «بی‌بندوباری و فساد هم یکی از شاخه‌های تهاجم فرهنگی است، اما تهاجم فرهنگی بزرگ‌تر از این است که این‌ها در طول سال‌های متمادی به مغز ایرانی و باور ایرانی تزریق کردند که تونمی‌توانی، باید دنباله‌رو غرب و اروپا باشی، نمی‌گذارند خودمان را باور کنیم.» (مقام معظم رهبری، ۸۳/۴/۱۷) امام خامنه‌ای در خصوص اهمیت فرهنگ می‌فرماید: «فرهنگ روح یک ملت است و اگر بخواهند یک ملت را مغلوب و زیردست و استثمار کنند، باید فرهنگش را متناسب با آنچه که می‌خواهند، بکنند.» (مقام معظم رهبری، ۸۳/۳/۵)

فرهنگ بستر مناسب تهدید نرم دشمن

شاید بتوان گفت یکی از عرصه‌های مهم تهدید نرم حوزه و عرصه‌ی فرهنگ است که بستر مناسبی را برای تهدید و نفوذ جریان‌های فکری و فرهنگی تهدیدکننده‌ی نظام جمهوری اسلامی ایران را در بستر خود جای می‌دهد. از این‌رو، شناخت تهدیدهای فرهنگی در این حوزه بسیار مهم می‌باشد، در این مورد به برخی از مهم‌ترین نظرات مقام معظم رهبری در ادامه اشاره می‌گردد: «در یکی از جلسات، ضدانقلابیون با صراحت مطرح کردند که اگر ما تا سرنگونی نظام جمهوری اسلامی ایران ۱۰۰ کیلومتر فاصله داشته باشیم، بی‌شک باید ۹۵ کیلومتر آن را با برنامه‌های فرهنگی طی کنیم.» (مقام معظم رهبری، ۷۷/۷/۱۸)

تهاجم فرهنگی

امام خامنه‌ای در خصوص تعریف تهاجم فرهنگی می‌فرمایند: «تهاجم فرهنگی یعنی چه! موج حملات فرهنگی دشمن که ایمان جوان‌ها را هدف قرار گرفته، حالا دارد به چشم‌شان می‌آید و ابراز نگرانی می‌کنند! می‌بینند در همه‌ی محیط‌هایی که جوان‌ها حضور دارند، دشمن می‌خواهد جای پای از خود بجا بگذارد و عقیده‌ی آنها را به انقلاب و دین و امام برگرداند، حتی یک عده‌ای در این‌که این ملت استقلال می‌خواهد، خدشه می‌کنند! یعنی درست همان خواست دشمن، یعنی تهاجم فرهنگی.» (مقام معظم رهبری، ۸۰/۱۰/۱۹) یا در جای دیگر می‌فرمایند: «آنها می‌خواهند فرهنگ ملت را از گرایش به ایمان، ارزش‌ها و گرایش به اصول اسلامی و استقلال هویت ملی برگردانند.» (مقام معظم رهبری، ۸۳/۲/۲۸)

هدف اصلی تهدید نرم

سپس با بیان هدف اصلی تهاجم فرهنگی بیان می‌کنند: «در تهاجم فرهنگی، هدف، ریشه‌کن کردن فرهنگ ملی و از بین بردن آن است.» (مقام معظم رهبری، ۷۱/۵/۲۱) از این‌رو، هدف اصلی از تهدید نرم و فرهنگی که نسبت به تهدید سخت و نیمه‌سخت هزینه‌ی کم‌تری دارد، استفاده از عنصر اقتناع و تغییر ذائقه‌ی مخاطب می‌باشد که ایشان با توجه به این موضوع

می‌فرماید: «هدف تهاجم فرهنگی دشمن این است که ذهن مردم را عوض کند، از راه اسلام منصرف کند، و از مبارزه ناامید کند.» (مقام معظم رهبری، ۷۲/۲/۱۵)

راه‌های تهاجم فرهنگی

سپس با بیان راهکارهای دشمن در این نوع از تهدید می‌فرماید: «راهش این است که مردم را با ترویج فرهنگ و ادبیات غربی و فرهنگ و تربیت آمریکایی، به واگرایی نسبت به دین و فرهنگ و سنت و تاریخ‌شان سوق دهد.» (مقام معظم رهبری، ۸۱/۱۲/۶) «دشمن در تهاجم فرهنگی خود سعی می‌کند مقاومت را در میان مردم ما از حیثیت و اعتبار بیندازد؛ در واقع، مقاومت شکنی کند و سنگرها را از بین ببرد. مهم‌ترین سنگر یک انسان، ایمان و انگیزه و عشق اوست، نباید اجازه دهید این سنگر را در دل‌ها فرو بریزند و از بین ببرند.» (مقام معظم رهبری، ۸۰/۷/۴)

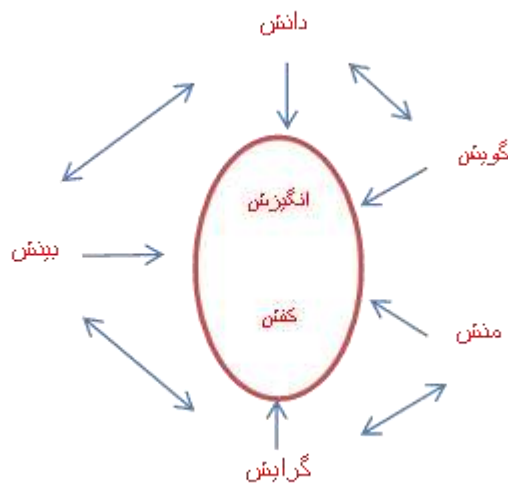
سه محور اصلی در تهاجم فرهنگی

دشمن در تهاجم فرهنگی سه محور اصلی را دنبال می‌کند که عبارتند از: «حمله به قوانین و احکام اسلام و ایجاد تردید و تزلزل در اعتقاد مردم، ترویج هم‌خوانی قوانین اسلام و مبانی اسلام با غرب و تمدن جدید آن که التقاط اومانیسیم با اسلام را به نحوی در جامعه پیاده می‌کند و ایمان عملی مردم را خدشه‌دار می‌کند، و سوم، نشر و رواج سکولاریسم که تجمل‌گرایی، شاخصه‌ی بزرگ آن در قشر زنان است و حمله به اخلاقیات مردم شروع می‌کند و ادامه می‌دهد.» (مقام معظم رهبری، ۷۷/۷/۱۸)

تکثیر کتاب‌های ترجمه‌ای غیرمفید از مصادیق تهاجم فرهنگی و تهدید نرم

ایشان عرصه‌ی تهاجم فرهنگی را بسیار وسیع می‌دانند، حتی حوزه‌ی تولید علم و القای کتاب‌های ترجمه‌ای غیرمفید و نسخ‌شده را از مصادیق تهدید نرم و تهاجم فرهنگی بر می‌شمرند و در این خصوص می‌فرماید: «یک کشور گاهی به تفکر و ذائقه‌ی ترجمه‌ای دچار می‌شود، فکر هم که می‌کند، ترجمه‌ای فکر می‌کند و فرآورده‌های فکری دیگران را می‌گیرد، البته نه فرآورده‌های دست اول، فرآورده‌های دست دوم، نسخ‌شده، دستمالی‌شده و از میدان خارج‌شده‌ای را که آنها برای یک کشور و یک ملت لازم می‌دانند و از راه تبلیغاتی به آن ملت

تزییق می‌کنند و به‌عنوان فکر نو با آن ملت در میان می‌گذارند. این برای یک ملت از هر مصیبتی بزرگ‌تر و سخت‌تر است.» (مقام معظم رهبری، ۷۹/۱۲/۹)

نمودار تعاملات تهدید نرم (احمدیان، ۱۳۸۸: ۵۲)

طبقه‌بندی تهدیدات فرهنگی

به‌طور کلی، تهدیدات فرهنگی را می‌توان در دو طبقه یا دسته، تقسیم‌بندی کرد:

- ۱) تهدیدات ناشی از تهاجم فرهنگی همه‌جانبه‌ی دشمن؛
- ۲) تهدیدات ناشی از آسیب‌های خودی (ضعف اخلاق، معنویت، ایمان، عدالت، کارآمدی و عدم رفع فقر و فساد و تبعیض) که مورد بهره‌برداری دشمن قرار می‌گیرد. عمده‌ترین تهدیدات فرهنگی ناشی از اقدام دشمن در سال‌های آتی را (که بعضاً با آسیب‌پذیری‌های خودی هم‌راستا می‌شوند) می‌توان حول چهار محور زیر احصا نمود:

الف) سکولاریزاسیون (بی‌دینی و بی‌هویت‌سازی جامعه)

- ۱) تاریخی و عادی جلوه دادن کاهش نقش مذهب در جامعه با توجه به روند شتاب‌آلود گسترش فناوری و ارتباطات؛

- ۲) تلاش برای عرفی کردن دین و مفاهیم و ارزش‌های دینی؛
- ۳) گسترش شبهات دینی و ترویج تفکرات غربی هم‌چون پلورالیسم، اومانیسم، لیبرالیسم و.....؛
- ۴) تلاش برای کم‌رنگ شدن ارزش‌های دینی و انقلابی در جامعه؛
- ۵) جداسازی نسل‌ها با گذشته و از بین بردن دستاوردها و میراث فرهنگی ملت و ایجاد بحران هویت در جوانان و گسست بین نسلی؛
- ۶) جهت‌دهی به جهانی‌سازی برای تثبیت سلطه‌ی فرهنگی، اقتصادی غرب بر کشور؛
- ۷) جنگ روانی دشمن برای کوبیدن احساس هویت و شخصیت ملت ایران؛
- ۸) نشر غیرمستقیم افکار باطل غربی به وسیله‌ی ابزارهای ارتباط جمعی و با شیوه‌های هنری؛
- ۹) نگاه منفی و ناسپاسانه به ایثار و شهادت توسط برخی از روشنفکران؛
- ۱۰) گسترش شتاب‌آلود تولید علم دشمن برای تضعیف باورها و معیارهای بالندگی و ایجاد جریان‌های شبه روشنفکری وابسته؛
- ۱۱) تلاش برای بیگانگی و جداسازی نسل جوان کشور از فرهنگ انقلاب، دفاع مقدس و روحیه و تفکر بسیج.

ب) واتیکانیزاسیون (ترویج جدایی دین از سیاست)

- ۱) تلاش برای تفکیک علم و سیاست از دین و معنویت و اخلاق در جامعه و تبدیل مرجعیت و نهاد دینی به عنوان یک نهاد مقدس، ولی جدا از زندگی مردم؛
- ۲) تبلیغ حاکمیت دوگانه در کشور توسط دشمن (حاکمیت الهی و انتصابی و حاکمیت مردمی)؛
- ۳) ناکارآمد نشان دادن حاکمیت دینی در اذهان مردم و سیاه‌نمایی دستاوردهای انقلاب اسلامی؛
- ۴) سیاست‌زدگی در حرکت‌های فرهنگی و دوری از جریان‌سازی اصیل فرهنگی در جامعه.

ج) بالکانیزاسیون (تقویت قومی‌گرایی، فرقه‌گرایی)

- ۱) تلاش برای زنده کردن خواست‌های صنفی، قومی و مذهبی؛
- ۲) تلاش برای ایجاد اختلافات ریشه‌ای و کینه‌توزانه بین شیعه و سنی؛
- ۳) تلاش برای از بین بردن غیرت ملی و وحدت و همبستگی ملت از طرف دشمن؛
- ۴) جنگ رسانه‌ای دشمن بر علیه فرهنگ، ایمان، ارزش‌ها و گرایش‌های مشترک مردم و بزرگسالان و بزرگ کردن ضد ارزش‌ها یا ارزش‌های حاشیه‌ای بجای آنها.

د) آندلسیزاسیون (ترویج فساد و فحشا در جامعه)

- ۱) تبلیغ ضد ارزش‌های مسلم فطری به‌عنوان ارزش‌های آمریکایی و استانداردهای لازم برای جهانی‌سازی
- ۲) تلاش برای از بین بردن روحیه‌ی کار و نشاط و ابتکار در کشور؛
- ۳) مشروعیت‌بخشی به لذت‌جویی به‌عنوان هدف زندگی و سوق دادن جوانان به بی‌بندوباری، ولنگاری شهوانی و جنسی؛
- ۴) گسترش فرهنگ ابتذال و بی‌بندوباری در جامعه؛
- ۵) تلاش برای سست کردن بنیان خانواده با انواع روش‌های پیچیده‌ی مستقیم و غیرمستقیم؛
- ۶) تقلید فرهنگی و مدگرایی افراطی به تقلید از فرهنگ غرب؛
- ۷) نفوذ و رخنه‌ی دشمن در صفوف فرهنگی (نفوذ عوامل بیگانه و ضدانقلابی)؛
- ۸) بحران هویت جوانان با معیارسازی مؤلفه‌های جهانی‌سازی؛
- ۹) گرایش به مادیات و رفاه‌طلبی به‌ویژه در بین مسئولان.

تهدیدات نیمه‌سخت

تهدیدات نیمه‌سخت، تهدیداتی هستند که مستقیماً متوجه حاکمیت سیاسی می‌گردد؛ اما باید توجه داشت که منشأ آنها صرفاً دشمنان خارجی و داخلی نیستند؛ بلکه تهدیدات

درون‌زا ناشی از دشمن درونی که می‌تواند با تهدید خارجی نیز هم‌راستا شود؛ هم‌چنین حاکمیت سیاسی ما را تهدید می‌نماید. در واقع، هر عاملی که هویت و شاخصه‌های اسلامی بودن دولت (اعم از سه قوه و سایر نهادهای حکومتی) را تضعیف و یا از بین ببرد، تهدید محسوب می‌گردد؛ زیرا هر نوع و شیوه‌ی حاکمیت، حکومت مقبول و موردنظر معمار انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی^(ره) و مقام معظم رهبری^(مد ظله‌العالی) نیست، بلکه اسلامی بودن حاکمیت است که تضمین‌کننده‌ی اهداف انقلاب اسلامی بوده و در فرآیند تحقق اهداف انقلاب اسلامی، دستیابی به کشور اسلامی و دنیای اسلامی، اساساً بدون استقرار دولت اسلامی، امکان‌پذیر نخواهد بود؛ ضمن آن‌که اصل وجود و هویت اسلامی این نظام است که دشمنی و تهدید دشمنان خارجی را متوجه جمهوری اسلامی ایران کرده است. این حقیقت (یعنی ضرورت حفظ و بقای اسلامی بودن حاکمیت) در سایر نظام‌های سیاسی دنیا و در ادبیات سیاسی جهان، معنا و مفهوم ندارد و تهدیدات حاکمیت سیاسی را صرفاً متوجه دشمنان بیرونی و حداکثر متوجه ناکارآمدی دولت‌ها می‌دانند.

مصادیق تهدید نیمه‌سخت در بیانات مقام معظم رهبری

اغتشاش‌آفرینان و آشوبگران

در این ارتباط توجه به فرمایشات مقام معظم رهبری^(مد ظله‌العالی) بسیار مهم و راهگشا می‌باشد: «امنیت، بسیار مقوله‌ی مهمی است و بدون امنیت، یک کشور در همه‌ی عرصه‌ها و صحنه‌های فعالیت و تلاش، دچار مشکل است. امنیت داخل کشور حائز اهمیت است. بخشی از تلاش نیروهای مسلح عزیز ما چه سپاه، چه بسیج، چه نیروی انتظامی، مصروف حفظ امنیت شهروندی می‌شود... در مقابل دشمنان فتنه‌گر، دشمنان آشوبگر، اغتشاش‌آفرینان، کسانی که از آب گل‌آلود می‌خواهند ماهی بگیرند، کسانی که بقای خود را در برهم‌زدن فضای امن و آرام کشور می‌دانند...» (مقام معظم رهبری، لشکر ۴۱ ثارالله، ۸۴/۲/۱۵)

مانور اشرافی‌گری

سپس با اشاره به این نوع تهدید داخلی به بیان مصادیقی از آفت‌ها و بیماری‌ها می‌پردازند که در ادامه بدان اشاره می‌گردد: «یکی دو مورد از آفت‌ها را بگوییم: غفلت کردن و از راه منحرف شدن... یکی از آفت‌ها این است که ما ادبیات دینی را غلیظ کنیم؛ بدون این‌که مابه‌ازایی در عمل داشته باشد. این ما را هم به ریاکاری می‌کشاند و هم ریاکاری را در بین مردم تشویق می‌کند. این‌که ادبیات دینی تقویت شود، من با آن هیچ مخالفتی ندارم؛ ولی باید مابه‌ازا داشته باشد. بیش از آنچه در رفتارمان اسلامی عمل کنیم، در زبان و اظهار و تظاهراتمان نخواهیم خود را جلوه دهیم... بیش‌تر اهمیت دادن به فرم تا به محتوا، از آن آفت‌هاست. محتوا را باید اسلامی کرد. اگر می‌خواهیم حقیقتاً اسلامی شویم، باید در نحوه‌ی مدیریتمان تحول ایجاد کنیم... نکته‌ی بعد، توجه به ساده‌زیستی است... یک وقت هست که ما در زندگی شخصی خود مثلاً حرکت اشراف‌گونه‌ای داریم بین خودمان و خدا که اگر حرام باشد، حرام است؛ اگر مکروه باشد، مکروه است؛ اگر مباح باشد، مباح است؛ اما یک وقت هست که ما جلوی چشم مردم یک مانور اشرافی‌گری می‌دهیم؛ این دیگر مباح و مکروه ندارد؛ هم‌ا‌ش حرام است؛ به‌خاطر این‌که تعلیم‌دهنده‌ی اشرافی‌گری است به: اولاً زیردست‌های خودمان، ثانیاً آحاد مردم به این کار تشویق می‌شوند...؛ ثالثاً ریخت و پاش ما مشوق ریخت و پاش دیگران است. واقعاً «الناس علی دین ملوکهم». ملوک در اینجا به معنای پادشاهان نیست که بگوییم ما پادشاه نداریم؛ نه، ملوک شماها هستید؛ الناس علی دین ماها.» (مقام معظم رهبری در دیدار اعضای هیأت دولت، ۸۴/۶/۸)

نکته‌ای که بیان آن ضرورت دارد، مقایسه‌ای اجمالی بین نوع نگاه به مقوله‌ی تهدید در بیانات حضرت امام خمینی^(ره) و مقام معظم رهبری با نوع نگاه اندیشمندان غربی به این حوزه است که می‌تواند ما را در ارائه‌ی نظریه‌ی بومی تهدید مبتنی بر مبانی نظری انقلاب اسلامی یاری نماید.

تهدیدات نیمه‌سخت با منشأ درونی و بیرونی

در ادامه به برخی از مهم‌ترین تهدیدات نیمه‌سخت که هم منشأ درونی و هم منشأ بیرونی دارند، اشاره می‌گردد:

(۱) نفوذ عناصر دشمنان داخلی و خارجی به درون حاکمیت و نهادهای متکی به آرای مردم، مانند مجلس خبرگان، مجلس شورای اسلامی، شوراهای اسلامی، دولت و عرصه‌های نظامی، امنیتی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی با هدف (عضوگیری از داخل خانواده‌ی انقلاب، برهم زدن اتحاد و وحدت کلمه، کارشکنی در برنامه‌ها، دستیابی به اطلاعات راهبردی، مرعوب ساختن و خط‌دهی به کارگزاران نظام اسلامی، دستیابی به موقعیت‌ها و فرصت‌های طلایی برای حفظ و تقویت جریان‌های غیرخودی و بسترسازی برای تضعیف جریان اصولگرا و روی کار آوردن جریان‌های غیراسلامی و غیرانقلابی)؛

(۲) بازسازی؛ سازماندهی و تجدید قوای جریان‌های معارض داخلی (احزاب، گروه‌ها، سازمان‌ها و تشکل‌های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی) و تشدید فعالیت‌ها برای قبضه‌ی قدرت سیاسی کشور از طریق تقویت پیوند و مناسبات سیاسی با مجامع بین‌المللی و سیاه‌نمایی وضعیت داخلی، همگرایی و همکاری بیش‌تر با جریان اپوزیسیون خارج از کشور برای وارد آوردن فشار مضاعف بر نظام اسلامی و تضعیف آن، توسعه‌ی جبهه‌ی سیاسی-اجتماعی بر علیه نظام، حول محورهای جدیدی مانند جبهه‌ی دمکراسی خواهی و جمهوری خواهی (اختلال و کارشکنی در موفقیت جریان اصولگرا، دولت، مجلس، شوراهای اسلامی و...) و ناتوان جلوه دادن آن، افزایش سطح مطالبات و توقعات مردم از دولت، انجام عملیات روانی بر علیه جریان اصولگرا و انقلابی، برهم زدن نظم اجتماعی و ایجاد اغتشاش و آشوب و ناامنی‌های اجتماعی، دامن زدن به اعتراضات و اعتصابات صنفی، کارگری و دانشجویی، مظلوم‌نمایی و جلب آرای مردم و...؛

- ۳) تشدید واگرایی‌های قومی، مذهبی و منطقه‌ای با بهره‌گیری از فضای سیاسی، اجتماعی و اقتصادی به‌وجود آمده در عراق، افغانستان، جمهوری آذربایجان و دیگر همسایگان همگرا با آمریکا و نیز رشد جریان ضدشیعه در جریاناتی مانند القاعده؛
- ۴) تبدیل پرونده‌ی هسته‌ای ایران به بحران (اقتصادی، سیاسی، امنیتی و حتی نظامی) برای مهار و به تسلیم کشاندن نظام اسلامی؛
- ۵) ناکامی جریان اصولگرایی در تبیین و ارائه‌ی الگوهای اسلامی و انقلابی جامع، فراگیر و کارآمد و باقی ماندن در واژه‌ها و مفاهیم ارزشی کلی و کلان، مانند عدالت اجتماعی، رفاه و پیشرفت مادی و معنوی و ناتوانی در حل مشکلات مهم معیشتی مردم و زدودن فقر، فساد، تبعیض، بیکاری، اعتیاد و تورم اقتصادی از جامعه و نارضایتی و رویگردانی مردم از جریان اصولگرایی و تزلزل ساخت داخلی نظام؛
- ۶) علاج نکردن ضعف‌های عملکردی و رفتاری در مسئولان سطوح مختلف نظام (سه قوه و نهادهای حکومتی و همه‌ی کارگزاران نظام اسلامی) و عدم وفاداری عملی و عینی آنها به اصول، مبانی و ارزش‌های اسلامی و انقلابی در عرصه‌ی زندگی شخصی و اجتماعی خود و در نتیجه، کاهش شدید محبوبیت آنها نزد مردم و مأیوس شدن و جدایی مردم از مسئولان.

تهدید سخت

شاید بتوان گفت آشکارترین تهدید به لحاظ هویتی و مبنایی در سه حوزه‌ی تهدیدی علیه انقلاب اسلامی ایران تهدید سخت باشد که به‌عنوان اولین راه‌حل برای ضربه به ایران اسلامی در همان ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی استفاده گردید که البته دارای هزینه‌ی زیاد برای دو طرف درگیر بود. در ادامه به‌طور خلاصه به برخی بیانات رهبر معظم انقلاب درباره‌ی تهدید سخت می‌پردازیم:

باید نسبت به این تهدید هوشیار باشیم

«همه این را امروز فهمیده‌اند و دانسته‌اند که مواجهه‌ی استکبار با نظام جمهوری اسلامی ایران، دیگر از نوع مواجهه‌ی دهه‌ی اول انقلاب نیست. در آن مواجهه، زورآزمایی کردند،

شکست خوردند. مواجهه‌ی سخت بود؛ ایجاد جنگ بود، کودتا بود. در اول انقلاب کودتا راه انداختند، شکست خوردند؛ شورش‌های قومی راه انداختند، سرکوب شدند و شکست خوردند؛ جنگ تحمیلی را به راه انداختند که هشت سال به طول انجامید، شکست خوردند؛ پس دنبال این راه‌ها نخواهند رفت، یعنی احتمالش ضعیف است. البته باید همیشه هشیاری نسبت به همه‌ی جوانب باشد.» (بیانات معظم رهبری در دیدار جمع‌کنیری از بسیجیان کشور، ۸۸/۹/۴)

در جنگ سخت معرفت نسبت به دشمن عمیق است

«همین آمریکایی‌ها در دوران جنگ تحمیلی بر ما، آنچه توانستند به صدام کمک کردند و پشتیبانی دادند. از نقشه‌ی هوایی و اطلاعات جاسوسی تا کمک تسلیحاتی، تا تقویت روحی، تا وادار کردن وابستگان به خود به پشتیبانی مالی، همه جور؛ چون به او احتیاج داشتند، امیدوار بودند او بتواند خدشه‌ای بر چهره‌ی پر قدرت و مغرور ملت ایران وارد کند. وقتی مایوس شدند، تاریخ مصرفش تمام شد، به آن شکلی که دیدید، او را ساقط نمودند، منافع خودشان را جور دیگری دنبال کردند؛ این برای کسانی که حسن‌ظن و امید به این ابرقدرت‌های بی‌تقوا و ناپرهیزگار دارند، درس عبرت است. ملت ایران ابرقدرت‌ها را شناخت، امروز هم می‌شناسد. موضع‌گیری‌های ملت ایران و مسئولان نظام جمهوری اسلامی در مقابل آمریکای جنایتکار، بر اساس همین معرفت عمیق است.» (بیانات رهبر معظم انقلاب در مراسم نظامی مشترک یگان‌های نیروهای مسلح استان فارس، ۱۲/۰۲/۱۳۸۷)

در جنگ سخت جوانان با میل و رغبت به میدان می‌روند

«روزی که کشور دچار یک جنگ مسلحانه باشد، جوانان با میل و رغبت به میدان می‌روند... این جنگ یکی از مفاخر تاریخ ایران است؛ آن وقت می‌آیند جنگ و رزمندگان و شهدا و سپاه و ارتش و بسیج را زیر سؤال می‌برند.» (بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار با جوانان در مصلا‌ی بزرگ تهران، ۷۹/۲/۱)

جنگ معرف بالای ظرفیت ملی

«جنگ حقیقتاً آینه‌ی تمام‌نمای ظرفیت‌های ملت ایران بود. با کاری که شما دارید انجام می‌دهید، این را می‌توانید ماندگار کنید؛ می‌توانید به ذهن‌های مردم منعکس کنید؛ کار بسیار بزرگ و مهمی است.» (بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار جمعی از پیشکسوتان جهاد و شهادت و خاطره‌گویان دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۸۴/۶/۳۱)

در جنگ نظامی باید در مقابل دشمن ایستاد

«در جنگ نظامی و در جنگ سیاسی و در جنگ اقتصادی، در هر جایی که صحنه‌ی زورآزمایی است، در مقابل دشمن باید ایستاد؛ باید عزم شما بر عزم دشمن پیروز بشود، باید اراده‌ی شما بر اراده‌ی دشمن غالب بشود؛ و می‌شود و این ممکن است. در عرصه‌ی هرگونه جهاد و کارزاری، پشت کردن به دشمن و هزیمت کردن، از نظر اسلام و قرآن ممنوع است.» (بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار پنجاه هزار فرمانده بسیج سراسر کشور، ۹۲/۸/۲۹)

نتیجه‌گیری

با نگاهی به سیر مراحل نظری تهدیدشناسی در اسلام و غرب به یک درگیری هویتی بین جبهه‌ی حق و باطل اعم از همه‌ی حوزه‌های فکری و مادی با محوریت انقلاب اسلامی به‌عنوان محور جبهه‌ی مقاومت و آمریکا به نمایندگی از جبهه‌ی باطل اشاره گردید و با توجه به تغییر سیر تهدیدات از سخت به نیمه‌سخت و نرم بر ضرورت توجه به ابعاد جدید و تازه‌ی درگیری بین دو جبهه، بر اساس مؤلفه‌های جنگ نیمه‌سخت و نرم تأکید می‌گردد. امروزه فضای درگیری به حوزه و ساحت‌های جدیدی از تقابل رسیده است که دو طرف علاوه بر رویارویی و هم‌افزایی در مؤلفه‌های جنگ سخت با تمام توان به یک درگیری هویتی از حوزه‌ی علوم انسانی گرفته تا جنگ‌های سایبری و اطلاعاتی رسیده‌اند و جبهه‌ی جدیدی از درگیری را تعریف کرده‌اند که این وضعیت خود بر دائمی بودن تهدید و هم‌چنین هویتی بودن آن برای استحاله‌ی جبهه‌ی مقابل در یک نگاه راهبردی تأکید دارد و بر اهمیت توجه دائمی و دقیق به دشمن‌شناسی تأکید می‌کند.

منابع

فارسی

- ۱- حضرت امام خمینی^(ع)، صحیفه نور، جلد ۱، صفحه‌ی ۱۷۳ و ۱۷۴.
- ۲- حضرت امام خمینی، ۱۳۳۸/۳/۲۶.
- ۳- حضرت امام خمینی^(ع)، کتاب صحیفه نور، جلد ۲۰، صفحه‌ی ۱۴۱.
- ۴- حضرت امام خمینی^(ع)، صحیفه نور - جلد ۲۰، صفحه‌ی ۱۹۰.
- ۵- وصیت‌نامه‌ی بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران حضرت امام خمینی^(ع).
- ۶- حضرت امام خمینی^(ع)، صحیفه نور، جلد ۲۰، صفحه‌ی ۲۳۸.
- ۷- حدیث ولایت، ج ۷، ص ۱۰۹.
- ۸- حدیث ولایت، ج ۶، ص ۱۵۴.
- ۹- حدیث ولایت، ج ۳، ص ۴۰.
- ۱۰- راهبردهای ولایت، ج ۳، ص ۱۳۶.
- ۱۱- راهبردهای ولایت، ج ۳، ص ۲۷۶.
- ۱۲- حدیث ولایت، ج ۳، ص ۱۵.
- ۱۳- حدیث ولایت، ج ۳، ص ۲۸۵.
- ۱۴- حدیث ولایت، ج ۲، ص ۲۰.
- ۱۵- مقام معظم رهبری، ۸۱/۵/۲۷.
- ۱۶- حدیث ولایت، ج ۷، ص ۲۸۸-۲۸۲.
- ۱۷- راهبردهای ولایت، ج ۴، ص ۷، ج ۲، ص ۲۸۱.
- ۱۸- راهبردهای ولایت، ج ۳، ص ۲۸۰.
- ۱۹- حدیث ولایت، ج ۳، ص ۳۱۲.

- ۲۰- مقام معظم رهبری، ۸۲/۲/۲۲
- ۲۱- مقام معظم رهبری، ۸۲/۸/۲۳
- ۲۲- مقام معظم رهبری، ۸۱/۱۲/۶
- ۲۳- مقام معظم رهبری، ۸۳/۴/۱۷
- ۲۴- مقام معظم رهبری، ۸۳/۳/۵
- ۲۵- مقام معظم رهبری، ۷۷/۷/۱۸
- ۲۶- مقام معظم رهبری، ۸۰/۱۰/۱۹
- ۲۷- مقام معظم رهبری، ۸۳/۲/۲۸
- ۲۸- مقام معظم رهبری، ۷۱/۵/۲۱
- ۲۹- مقام معظم رهبری، ۷۲/۲/۱۵
- ۳۰- مقام معظم رهبری، ۸۱/۱۲/۶
- ۳۱- مقام معظم رهبری، ۸۰/۷/۴
- ۳۲- مقام معظم رهبری، ۷۷/۷/۱۸
- ۳۳- مقام معظم رهبری، ۷۹/۱۲/۹
- ۳۴- مقام معظم رهبری، لشکر ۴۱ ثارالله، ۸۴/۲/۱۵
- ۳۵- مقام معظم رهبری در دیدار اعضای هیأت دولت، ۸۴/۶/۸
- ۳۶- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار جمع کثیری از بسیجیان کشور، ۸۸/۹/۴
- ۳۷- بیانات مقام معظم رهبری در مراسم نظامی مشترک یگان‌های نیروهای مسلح استان فارس، ۸۷/۲/۱۲
- ۳۸- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با جوانان در مصالای بزرگ تهران، ۷۹/۲/۱
- ۳۹- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار جمعی از پیشکسوتان جهاد و شهادت و خاطره گویان دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۸۴/۶/۳۱
- ۴۰- بیانات مقام معظم رهبری در دیدار پنجاه هزار فرمانده بسیج سراسر کشور، ۹۲/۸/۲۹
- ۴۱- احمدیان، علی‌اکبر، سیدیچی صفوی (۱۳۸۲)، دکترین نبرد نامتقارن به‌عنوان راهبرد مقابله با تهدید مدرن، تهران: دانشکده فرماندهی و ستاد.
- ۴۲- احمدیان، علی‌اکبر، هم‌اندیشی اساتید بسیجی، قم، ۱۳۹۲.
- ۴۳- احمدیان، علی‌اکبر، هم‌اندیش اساتید بسیجی، شیراز، ۱۳۸۶.
- ۴۴- احمدیان، علی‌اکبر، جزوه‌ی تهدید نرم و امتداد تاریخی آن، ۱۳۸۲.
- ۴۵- احمدیان، علی‌اکبر، جزوه‌ی رسالت بسیج اساتید در توسعه و تداوم جریان حق، ۱۳۸۶.

۴۶- احمدیان، علی اکبر، سخنرانی در اولین مجمع فرماندهان سپاه، ۱۳۷۹.

۴۷- احمدیان، علی اکبر، جزوه‌ی طرح تحول سپاه، ۱۳۷۹.

۴۸- عبدالله‌خانی، علی (۱۳۸۳)، نظریه‌های امنیت مقدمه‌ای بر طرح دکترین امنیت ملی، تهران: ابرار معاصر تهران.

۴۹- مرکز مطالعات گروهی دانشکده امنیت ملی، تهدید نرم و راهبردهای مقابله با آن، انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی، تهران، ۱۳۸۸.

انگلیسی

50- Szafranski, Richard "atheory of information warfare, airpower journal spring 1995.

51- Nye, The Inforamtion Revoulution and American Soft Power.